

TUHA-julkaisutiedonkeruun yhteistyöryhmän kokous

21.3.2019 klo 13-15

Aika: to 21.3.2019 klo 13-15

Paikka: ZOOM-etäkokoushuone <https://cscfi.zoom.us/j/667471337> (kts. ohjeet [ZOOM- videokokoukseen osallistuminen](#))

Tallenne: <https://kannu.csc.fi/s/3cxL54KpdCcJQdm>

Kokousmerkintä: <https://wiki.eduuni.fi/x/QUZXBQ>

Sivun alareunan kommentteihin voit ehdottaa (kirjautuneena) käsiteltäviä aiheita.

Asialista/muistio

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Anna-Kaarina Linna avasi kokouksen klo 13:01

2. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin

3. Aiemmin hyväksytyt linjaukset ja käsitellyt asiat

Edellisen kokouksen [muistio](#)

Edellisen kokouksen jälkeen päivitetty linjaukset

- *Linjauksissa ollut pidempi päivityskatko, jatkossa päivityksiä useammin*

4. Käsiteltävät aiheet

- **Virta-julkaisutietopalvelun tietomallin laajentamisen asiantuntijaryhmän esitys uudeksi tietomalliksi**
 - Nykyisen julkaisutyyppiluokituksen sijaan julkaisutiedot toimitettaisiin VIRTaan käyttäen ilmoitettavan julkaisun tyyppin määrittelyyn joukkoa attribuutteja. Keskeisiä syitä muutokseen:
 - Paremmin yhteensovittavissa eri tietomallien kanssa
 - Mahdollistaa nykyisen julkaisutyyppiluokituksen ulkopuolisten julkaisutietojen tuonnin VIRTaan
 - VIRTa tietojen tulkinta mahdollista pääasiassa ilman tiedonkeruukäsikirjan tuntemista
 - Osa tutkimustietojärjestelmistä käsittelee julkaisutietoja attribuuttipohjaisesti
 - Tietomallin esittely tutkimustietovarannon ohjausryhmässä [Kokous 6.2.2019](#)
 - [Asiantuntijaryhmän tuotokset](#) -sivulla on kuvattu luokittelumalli
 - Viime kokouksessa keskusteltiin F ja I -julkaisuista, jotka tulevat malliin mukaan myöhemmin
 - Lisäksi kysyttiin ottaako uusi malli huomioon uusia julkaisutyyppisiä, kuten "lyhyet monografiat", sähköiset alustat ja perinteisestä tavasta poikkeavat julkaisut (mahdollisesti tieteenalakohtaiset arkistot).

Erillisteokseen liittyvissä attribuuteissa ei oteta kantaa teoksen laajuuteen. Emojulkaisun tyyppinä ei erotella julkaisualustaa paitsi koodissa 2 = konferenssialusta.

Viimeisessä 16.1. pidetyssä asiantuntijaryhmän kokouksessa ([Asiantuntijaryhmän kokous 16.1.2019](#)) keskusteltiin artikkelityypeistä, nyt tarjolla on neljä vaihtoehtoa:

0 = muu artikkeli
1 = alkuperäisartikkeli
2 = katsausartikkeli
3 = data-artikkeli

- Lisäksi kokouksessa mietittiin, pitäisikö artikkelin tyyppiin lisätä esim. ensyklopedian kontribuutio vai meneekö luontevasti "muu artikkeli" -kategoriaan.
- Uudessa mallissa myös avoimesta saatavuudesta kerätään tarkempaa tietoa. VIRTa-tietomallin laajentaminen julkaisujen avoimeen saatavuuteen liittyvien tietojen osalta on tarpeellista johtuen seuraavista syistä:
 - Avoin saatavuus -tiedon ajantasaistaminen, viivästetyn-OAn huomiointi
 - Tarve lisenssitietojen syöttämiseen
 - Rinnakkaistallennetun version tietojen laajentaminen
 - Preprint julkaisujen huomiointi ja näiden tietojen toimittamisen mahdollistaminen
 - Mahdollisen kustantajille maksetun julkaisumaksun keräämisen mahdollistaminen

Keskustelua:

- *Attribuuttipohjainen malli ei ottaisi teoksen laajuuteen kantaa. Konferenssialustaan kiinnitettäisiin huomiota.*
- *Mahdollistaisi postereiden ja abstraction ilmoittamisen, mutta ei tämä muuttaisi rahoitusmallia*

- **Artikkellityyppi** (alkuperäisartikkeli, katsausartikkeli, data-artikkeli ja muu)
 - Nyqvist / Haaga-Helia: kysymys mikroartikkeleista, mitä tarkoitetaan. Tämän tyyppisiä ilmennyt Haaga-Heliassa, uudentyyppisiä esim. editoituja tai kontrolloidulla alustalla jne. Onko keskusteltu alustoista?
 - Linna: tyypillisiä ilmeisesti joillekin tieteenaloille, ja toistaiseksi ei otettu mukaan raportointiin. Mikroartikkelit jakautuvat nano-artikkeleihin, joka ei tulisi mukaan tiedonkeruuseen. Mahdollisesti yleistävä artikkellityyppi, johon hyvä varautua. Tässä yhteydessä ei käyty alustoista tarkemmin keskustelua, mutta toimituskunnan ja toimitustyön vaatimus lienee pysyvän myös jatkossa kriteereinä. Esim. The Astronomer's Telegram -tyyppiset saattaisivat lukeutua nano-artikkeleiden tyyppisiksi.
 - Nurminen / JYU: Jos pakollinen kaikille muutokoodin "artikkeli" -tyypisille julkaisuille, niin soveltuuko esim. pääkirjoituksille tai kommenttipuheenvuoroille? Tai esim. D-tyypin alla oleva populaari sanomalehtiartikkeli. Vaikuttaisi soveltuvan parhaiten A-luokan. Ratkaisuna esim. muu-artikkelin kattavuutta (määritelmää) voisi laajentaa, tai, lisätä koodiarvo(j)a ("muu" -koodin voisi mahdollisesti varata "uudentyyppisille" julkaisuille)
 - Linna: alkuperäisartikkeli vaikuttaisi viittaavan vahvasti A-luokkaan. Mutta voisi myös olla B1 tai D1.
 - Hallikainen/LY: ei kannata kohderyhmän tuomista artikkellityypin. PUREssa kirjoitukset lehdessä jaotellaan edelleen tarkemmalle tasolle, samoin kirjat, mutta ei ota kantaa yleisöön. Luokan "muu" pitäminen kovin laajana ei lisää ymmärrystä, tarkemmalle tasolle jaottelu parempi.
 - Louhelainen/OYK: esim. sanomalehti vs. aikakauslehti vs. oppikirja-aineiston artikkelit. Solecris:issä jaottelu ehdotettua tarkempi.
 - Nurminen/JYU: OKM ei vaadi kovin tarkkaa luokitusta, huomioitava että kaikki järjestelmät eivät tällä hetkellä tue tarkempaa luokitusta. Mahdollisesti yksi luokka lisää "yleisartikkeleille", mutta varottava työlästä liian hienojakoista jaottelua, mikäli rahoitusmalli ei jaottelu huomioi.
 - Vallittu/JYU: Tyyppeihin F, H ja I ei varmaankaan tätä luokitusta sovelleta, kun niistä on raportoitukin vain vähän tietoja (lukumäärä).
 - Linna: ehdotetun jaottelun katsottu kattavan kaikki nykyiset luokat, mutta ei ota kantaa F, I ja H -luokkiin. **Viedään eteenpäin huomio muu-artikkelin kattavuuden avaamisesta vs. uuden koodiarvon lisäämisestä elementtiin <artikkellityyppiKoodi>, sekä data-artikkelin määritelmän tarkennus ja julkaisualustan kriteereiden määrittely.**
 - Avoin saatavuus -tieto, mallissa huomioitiin myös esim. viivästetyn OA:n huomiointi
 - Hangasmäki/TaY: kustantajille maksetun... talous kerää kustannusmaksuja.
 - Linna: Tieto maksuista tällä hetkellä irrallaan julkaisun tiedoista. Talouspuoli voisi jatkaa tiedon keräämistä, mutta tieto yhdistettäisiin laajempaan tietovirtaan. FinELib selvittää mikä olisi kannattavin tapa kerätä kustantajaintatietoja. OA-tyypin tietoa ei yleensä taloudella, vaan kirjaston analyysin varassa - tiedosta kuitenkin kiinnostusta.
 - Katvala/OY: onko viivästetyn OA:n tieto helposti löydettävissä?
 - Linna: jotkut kanavat ilmoittavat itse viivästyksistä, useimmiten mahdollista saada tieto kysyttäessä. Eroja kotimaisissa ja kansainvälisissä kanavissa.
 - Viivästetyn oa:n tunnistaminen ja tiedon löytäminen saattaa olla haasteellista.
 - Heikkilä/UTA: Maksutiedot tärkeä kerätä FinELibin ja kirjastojen tarpeisiin. Meilläkin talouden seuraamat maksutiedot eivät riitä tähän tarpeeseen, vaativat lisäselvittelyä kirjastoissa. Näiden tietojen kerääminen myös kansallisesti olisi järkevää.
 - Katvala/OY: PNAS on [viivästetty OA] Tällaisia lehtiä tulee vastaan myös suurten kustantajien kohdalla. mutta tietoa ei helposti löydy kaikkien lehtien kohdalta. Lehti ilmoittaa laittavansa artikkelit PubMediin. Esimerkkilause: Articles will be automatically deposited in PubMed Central after a 6 months embargo. Tulkitaanko tämä rinnakkaistallenteeksi? (<http://www.sherpa.ac.uk/romeo/issn/1092-4388/>, tieto Sherpassa)
 - Linna: vaikuttaisi, että rinnakkaistallennetun ja viivästetyn OA-kriteerit täytyisivät, mutta tulee tarkistaa. **Vaatinee tarkempaa määrittelyä, esim. voidaanko julkaisukanava määritellä viivästetyksi OA:ksi, jos tallentavat systemaattisesti esim. 6kk embargon jälkeen artikkeli tallennetaan julkaisuarkistoon, vai luetaanko viivästettyyn OA-kanavaan vain sellaiset, jotka embargon jälkeen julkaisevat omilla alustoillaan.**
 - Rinnakkaistallenteiden lisensseistä tehty JYU:n Ylösen johdolla selvitystä kansallisesta suosituksesta, katsottu kansainvälisiä käytäntöjä rinnakkaistallenteiden lisenssoinnista. Tiukimman mahdollisimman lisenssin vaatiminen ei olisi tällä hetkellä kohtuullista suurimmalta osalta. Lisenssejä ei vielä kovin laajalti käytössä.
 - Nurminen/JYU: Käytössä mikäli mahdollista, useimmiten CC lisenssejä ja näkyvillä julkaisuarkistoissa, mutta selkeä suositus ei tiedossa.
 - Rousi/AY: ei määritellä kustantajan ehdoista erillistä lisenssiä.
 - **Kommentteja ja kysymyksiä attribuuttipohjaisen tietomallin luonnoksesta voi lähettää anna-kaarina.linna@utu.fi tai virta-julkaisutietopalvelu@csc.fi**

- **ARXIV (Antti Rousi alustaa)**

- **[arXiv_alustus 21.3.2019_Rousi.pptx](#)**

- Raportoinnin kannalta versio pohjainen ajattelu ei välttämättä toimivien. Mikäli pre-print versio vastaa sisällöltään varsinaista julkaisua niin tutkijan ei tulisi tarvita lisätä uutta versiota (kaikissa julkaisuprosesseissa erillistä raportoitavaa hyväksyttyä käsikirjoitusta ei synny). Olisi oltava mahdollista raportoida myös lopullisen sisällön kanssa yhdenmuotoinen pre-print versio OKM:n tiedonkeruussa hyväksytyn käsikirjoituksen statuksella.
- Heikkilä/TaY: Joudutaanko käytännössä jokaisen tutkijan kohdalla tarkistamaan?
 - Rousi: toistaiseksi vain metodi kysytty, ja tämän perusteella tehty päätökset myös jatkossa. Näistä pidetään erillistä tarkistustilaa.
- Nurminen/JY: samoilla linjoilla, myös V1 tulisi voida raportoida, mikäli sisältö sen mukaista.
- Vallittu/JYU: Vaikkei niitä raportoida OKM:än. On tarkasteltu niitä kirjastossa ja joskus eri versioiden erottaminen on hankalaa, mutta yleensä versio on kuitenkin selvinnyt ilman kysymistä tutkijalta. Monet todella tallentavat useita eri versioita ja pre-printkin on usein erikseen merkitty, mitkä helpottavat tunnistustyötä.
- Pennanen/UTU: Sama koskee (julkaisun mukaan) mitä tahansa arkistoa, esim. myös SSRN:ää. Jos julkaisu on siis final draft (eikä pre-print).
- Linnan tekemän selvityksen mukaan useimmat tutkijat lisäävät myös hyväksytyn käsikirjoituksen. **Mikäli pre-print vastaa täysin sisältöä, ei tulisi rajoittaa arkiston tyyppin mukaan ("pre-print arkistot") vaan raportointi tiedonkeruuseen tulisi olla mahdollista. Viedään eteenpäin OKM:n Haapamäelle sekä OA-ehdotuksen luonnosteelle Ilvalle (HY).**

- **Eteneminen julkaisutiedonkeruun ohjeiden kokoamisessa**
- Tuha-julkaisutiedonkeruuryhmän puheenjohtaja voi aloittaa linkkien kokoamisen viime kokouksessa hyväksytyn mallin mukaisesti loppukevään kuluessa.
- Keskustelujen ja kommenttien kokoaminen UKK ja linjaukset -sivustoille vie hieman enemmän aikaa, olisiko ryhmässä halukkaita osallistumaan työhön?
- Myös ryhmän sihteerin työpanosta voidaan mahdollisesti hyödyntää.
- *Ei keskustelua*

- **Tiedoksi: Tulevia tapahtumia**

TUHA-verkoston kevätseminaari 9.4

Kevään seminaarissa käsitellään ajankohtaisia asioita erityisesti tutkimusaineistojen näkökulmasta. Ilmoittautuminen on avattu osoitteessa: <https://link.webpolsurveys.com/S/932E4D4F6836BA94>

- TUHA-seminaarin yhteydessä ei näillä näkymin pidetä julkaisutiedonkeruuryhmän kokousta, mutta mahdollisesti myöhemmin syksyllä järjestettävän KOTA-seminaarin yhteydessä

Avoimen tieteen kevätpäivät 14.–15.5.

Tampereen yliopistolla järjestettävien päivien pääaiheena on tutkimusdatan hallinnan ja avaamisen etiikka ja juridiikka. Tarkempaa tietoa TSV:n avoimen tieteen verkkosivustolla: <https://avointiede.fi>

EuroCRIS membership meeting 27.–29.5.

EuroCRISin kevätseminaari järjestetään Helsingissä ja Espoossa toukokuun lopussa.

- Ilmoittautuminen aukeaa myöhemmin
- Abstracteja ohjelmaan voi lähettää 31.3.2019 asti osoitteeseen eurocris@eurocris.org.

5. Muut mahdolliset asiat

Ei muita asioita.

6. Seuraava kokous

Mahdollisesti toukokuun lopussa / kesäkuun alussa euroCRIS kokouksen jälkeen. Ehdotuksista ja mahdollisesta kokouksesta myöhemmin Doodle.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 14:35.